

GUERRA I MUNDIALITZACIÓ: ENTREVISTA AMB MICHEL CHOSSUDOVSKY

Roberto Franchi
Mondialisation.ca
12/09/2006

Traduït al castellà per La Haine per Felisa Sastre

Michel Cossudovsky és autor del best-seller *The Globalization of Poverty*¹, publicat en 11 idiomes. És professor d'Economia a la Universitat d'Ottawa, Canadà, i director del Center for Research on Globalization, *Global Research*. Col·labora amb l'*Enciclopèdia Britànica*. El seu últim llibre és "*America's War on terrorism*".

Vaig reunir-me amb Chossudovsky el passat 28 de març durant la seva estada a *Trois-Rivières* -la nostra grandiloqüent capital de la poesia- on havia acudit convidat per GASPE (Grup d'accions sociopolítiques i mediambientals), creat per un grapat d'il·lustres de la seva Universitat. Davant d'una sala plena a vessar, el nostre eminent conferenciant es va dedicar a criticar l'allau de propaganda que ha constituït la base del discurs i de les actuacions dels governs occidentals des dels atemptats de l'11 de Setembre.

Roberto Franchi: Els estadunidencs han establert bases militars a Iraq, Aràbia Saudita, Kuwait, Afganistan, Pakistan, Kazajstan, Turkmenistan, etc. Al fer-ho, pretenen lluitar contra el terrorisme. Però d'acord amb els fets, no seria més legítim pensar que el que volen és controlar les reserves de petroli d'aquests països a més d'assegurar-se el control dels oleoductes que els travessen? I en el cas concret d'Afganistan, sens dubte es pot suposar que presten una atenció especial al cultiu dels opiàcids. De quina forma aquesta agressiva expansió territorial d'Estats Units afecta a la dinàmica geopolítica d'aquestes regions? I, en quina mesura aquesta situació explosiva pot inquietar a països com Xina, Rússia i la Índia?

Michel Chossudovsky: A la regió s'hi troben al voltant del 70% de les reserves mundials de petroli i gas. S'estén des d'Aràbia Saudita fins al mar Caspi i també comprèn les antigues repúbliques de la Unió Soviètica. Es concentra, doncs, a l'Orient Mitjà i a Àsia Central. Els principals països productors de la zona són Aràbia Saudita, Iraq, Iran i Kuwait. Es tracta d'una regió cobdiciada no només per les petrolieres anglo-estadounidenques sinó també pels interessos europeus, russos i xinesos, per la qual cosa existeix una rivalitat per l'establiment d'una zona d'influència en aquesta macro regió. És possible detectar en l'acció militar estadounidenca actualment en curs a la zona, la temptativa d'expulsar d'allí no només als russos i als xinesos, sinó, tanmateix, a les empreses europees com la petroliera franco-belga *Total-Fina-Elf* i a la italiana ENI²

Pel que fa als xinesos, tenen intercanvis comercials amb Iran i tenien contractes firmats amb Iraq. No oblidem que Xina ven material militar i el mateix podem dir de Rússia. Per la

¹ NT: Existeix una traducció al castellà: *Globalización de la Pobreza i Nuevo Orden Mundial*. Siglo XXI editores, 2002.

² Respectivament, la 4a y 5a societats petrolieres del món.

seva banda, Afganistan es troba a la frontera occidental de Xina i, a més, comparteix una frontera comú amb Pakistan i Iran. Està clar que el país desenvolupa un paper fonamental en el pla geopolític.

RF: Afganistan és com una espècie d'encreuada...

MC: Ho és, tot i que Afganistan no sigui un productor important de petroli, sens dubte té reserves petrolíferes sense explotar. Tanmateix constitueix un pont terrestre pels oleoductes que es dirigeixen cap al mar Aràbic. Històricament, Afganistan ha tingut una gran importància. S'ha de recordar que al 1979 es va declarar la guerra soviètico-afganesa, si bé no va ser la Unió Soviètica sinó la CIA qui la va provocar. En aquest sentit, la CIA va desenvolupar el paper de promotor de la insurrecció islamista a l'interior d'Afganistan i es recordarà que la insurrecció es va dirigir contra un govern pro soviètic. Va ser en l'època del govern de Babrak Karmal.³ En resum, que a més de recolzar financerament als *mujahidins*, les operacions de la CIA són, d'alguna manera, responsables de la creació de la xarxa d'Al-Qaeda. Un altre factor de pes en relació amb Afganistan, és el tràfic de droga que s'anava a desenvolupar a finals dels anys setanta i principis dels vuitanta. Els beneficis d'aquest tràfic avui s'estimen al voltant de 100.000 milions de dòlars. Una quantitat no menyspreable quan es té en compte que la major part d'aquest comerç es duu a terme en petites quantitats. És a dir, que els guanys es transformen en narco dòlars que absorbeixen el sistema bancari, els cercles empresarials i el crim organitzat. I tot aquest negoci es duu a terme amb la protecció de la CIA. Després, els Taliban es van fer amb el govern del país amb el recolzament dels estatunidencs i després d'alguns anys al poder, van prohibir la producció d'opi que va entrar en vigor un any abans de la invasió estadunidenc. Durant el règim Taliban, la producció havia descendit en més del 90% però en un sol any d'ocupació estadunidenc havia tornat a assolir el mateix nivell que abans de la presa del poder per part dels Taliban, el que indica, un cop més, que la producció de drogues es duu a terme amb la protecció dels serveis d'informació estadunidencs.

RF: Però torno a la meua pregunta del principi: La mà estadunidenc col·locada a Afganistan, per exemple, necessàriament ha de desestabilitzar la política exterior de potències com Xina, Índia i Rússia?

MC: És cert que la militarització d'aquesta zona s'ha dirigit contra Xina i Rússia. D'altra banda, no és la única regió militaritzada, ja que des de 1999, Estats Units ha augmentat la seva presència militar tan en les fronteres meridionals de Xina (mar de Xina, mar de Japó, península de Corea, estret de Taiwan) com en les seves fronteres occidentals (antigues repúbliques soviètiques, Afganistan i Pakistan). A més, Estats Units ha firmat un acord de cooperació amb la Índia en el camp nuclear. Un acord que té com a objectiu a Xina i Rússia. El que intenten fer els estatunidencs és establir aliances militars amb el propòsit de bloquejar el fet que altres països de la zona puguin establir acords comercials o tecnològics.

RF: Per què el president iranià, Mahmud Ahmadinejad provoca específicament a Estats Units i Israel amb la continuïtat del programa nuclear del seu país?

³Amb el recolzament dels soviètics, Babrak Karmal va ser president del país des de desembre de 1979 fins al 1986.

MC: El programa nuclear iranià es va iniciar amb el règim del Xa⁴, als anys setanta, amb el recolzament d'Estats Units. Al principi, era un programa destinat a les necessitats civils. Però la tecnologia estava allí... i van ser els estatunidencs els qui la van proporcionar. Potser, en aquella època, els estatunidencs tenien la intenció d'introduir una capacitat nuclear a Iran que pogués servir a les seves necessitats. L'únic del cert és que el programa nuclear iranià no és nou. Pel que fa a que el president d'Iran digui coses contra Israel tampoc és res de nou, perquè des de sempre, els dirigents iranians han tingut actituds negatives cap a Israel. En aquest sentit, crec que s'ha de distingir entre la retòrica i els fets. Per part dels polítics iranians veig declaracions que poden resultar injurioses però el món no es regeix per la retòrica sinó per actuacions molt precises en matèria de dret internacional, de desplegaments militars, de mesures econòmiques, etc. I el que distingeix a Iran d'Israel, és que Israel porta a terme declaracions danyines que poden portar a que Caps d'Estat es converteixin en objectiu d'assassinats. Per això s'ha de matitzar. Els mitjans de comunicació han dit que el president iranià estava a punt d'atacar a Israel, però en realitat el que feia era declarar que no li agradava Israel i que no reconeixia la seva existència, quelcom que no és gens nou. Els *mullahs*⁵ mai han reconegut l'existència de l'Estat jueu. Hauria de sorprendre'ns? A mi, personalment, no. El que sí m'indigna, però, és que Israel ataquí amb helicòpters les cases de la gent que viu a Palestina. El que també m'indigna és una declaració com la publicada la setmana passada als *media* i que cita a un membre del parlament israelià afirmant que s'hauria d'assassinar al militant pacifista Uri Avnery.⁶ O quan, a nivell polític, es decideix assassinar a Arafat o al cap de Hamas. En tots aquests casos, es pot parlar d'una violència oficialitzada. No és espontània. Quan es decideix que s'assassinarà a un cap d'Estat, i es pren la decisió de fer-ho, s'actua en clara violació de totes les normes de les societats civilitzades. Si, pel contrari, es declara que a un li agradaria que Israel desaparegués de la superfície de la terra, no és, en la meua opinió, una declaració que tingui un contingut pràctic o operatiu. No hi ha res que indiqui que Iran tingui la intenció d'atacar a Israel. Però els mitjans d'informació sempre estan preparats per cridar l'atenció sobre les declaracions del president iranià mentre que no diran res sobre el fet de que a Estats Units existeix una política d'assassinats de caps d'Estat. Quelcom prohibit abans, fins que el Senat estatunidenc ho va aprovar fa aproximadament un any. És el que s'anomena doble fil.

RF: De quina manera un ciutadà mitjà pot aconseguir entendre el llenguatge hermètic que utilitzen els especialistes per explicar les complexes interaccions existents entre les forces polítiques i militars, les organitzacions internacionals de gestió (Banc Mundial, Fons Monetari Internacional -FMI-, Organització Mundial del Comerç -OMC- complexos militars i industrials, consorcis dels gegants de l'energia (petroli i gas), bancs, mitjans de comunicació, etc. En altres paraules, com es pot explicar, de forma senzilla, la complexitat de les relacions de força entre tots aquests interessos, i amb una perspectiva mundial?

MC: La forma d'explicar-ho és que una guerra mai s'organitza per raons de caràcter ideològic. El pressupost de defensa nacional d'Estats Units és d'uns 450.000 milions de dòlars, el que suposa quasi l'equivalent al producte nacional brut (PNB) de Rússia. La finalitat de tot aquest desplegament és combatre el terrorisme i buscar a Bin Laden i la

4 Paraula que designa a un rei, un monarca o un emperador i nom que es donava al sobirà d'Iran abans de que l'Ayatolà Jomeini instaurés la República Islàmica al 1979.

5 Dirigents religiosos islàmics que es troben, principalment, entre els xiïtes d'Iran.

6 Escriptor, periodista i dirigent de *Gush Shalom* (Bloc per la Pau). Avnery defensa la creació d'un Estat palestí al costat d'Israel.

seva xarxa d'Al-Qaeda. Com si Bin Laden i Zarqawi⁷ fossin una gran potència militar mundial. Es tracta d'una farsa i una mentida perquè, a fi de comptes, els objectius d'una guerra són sempre econòmics. I aquests objectius es resumeixen en controlar els recursos naturals, les institucions, les persones i el seu treball, l'aigua..., en resum, un conjunt d'objectius econòmics. I qui està al darrere d'aquests projectes? Les companyies de petroli i els grans bancs. I per què els bancs? Doncs perquè són creditors, inverteixen en els països objecte d'operacions militars i, al dia següent d'una guerra, es produeix el fenomen de les privatitzacions, és a dir, de la confiscació i espoli de les riqueses dels països conquerits. Aquest és el cas d'Iraq, la riquesa petrolera del qual és quasi cinc vegades major que la d'Estats Units. Iraq posseeix l'11% de les reserves mundials de petroli davant al 2,5% d'Estats Units.

RF: Al seu llibre *Guerre et Mondialisation*, afirma que des d'una perspectiva històrica, l'11 de Setembre constitueix el pitjor frau de la història estadounidenc. Què vol dir amb això?

MC: Que és absolutament un frau perquè es tracta de fer-nos creure que l'11-S va ser un acte perpetrat per terroristes islàmics quan, cada cop més, es disposa d'elements i proves de que no va ser així. En segon lloc, s'intenta que creguem que aquest succés constitueix un atac contra Estats Units, el que justificaria la guerra contra Afganistan, Iraq i Iran. La guerra contra Afganistan es va posar en marxa tres setmanes després de l'11 de Setembre, i quan es coneix la manera d'organitzar les operacions militars, se sap que una guerra no es prepara amb tres setmanes. La fase operativa d'un atac d'aquesta envergadura es prepara, almenys, amb un any d'antelació. I en l'actualitat, en el cas d'Iran, amb dos. Per mi, resulta evident que l'11-S va servir de pretext. Però el que és particularment greu en relació amb aquest succés és que les organitzacions terroristes que se suposen autores dels atemptats són criatures dels serveis d'espionatge estadounidencs. D'això n'existeixen proves i es troben al document *Able Dangers*⁸. Avui se sap que el Pentàgon vigilava, des de quasi un any i mig abans dels successos de l'11 de Setembre, els moviments d'aquests grups en territori estadounidenc. També es coneix que, a la regió dels Balcans, hi va haver operacions conjuntes d'Al-Qaeda i dels serveis d'espionatge militar estadounidencs poc abans de l'11-S. Més encara, els serveis secrets pakistanesos, a més de recolzar als presumptes terroristes, col·laboren molt estretament amb els seus homòlegs estadounidencs. Quelcom que no hagués pogut dir al 2001 o al 2002. Però avui tenim les proves de que l'explicació oficial relativa a l'11 de Setembre és directament una mentida. L'informe de Thomas Kean⁹ és erroni, és una falsedat.

7 Abu Mussab Al-Zarqawi és un militant islamista jordà de 36 anys al que se suposa el cap d'Al-Qaeda a Iraq. És l'home més buscat pels serveis secrets estadounidencs després d'Osama Bin Laden (NT: L'entrevista es va realitzar abans de la mort d'Al-Zarqawi a Iraq).

8 Document confidencial redactat en el marc d'un programa ultra secret del Pentàgon depenent de l'Special Operations Command (SOCOM). En ell s'hi prova que els serveis d'espionatge estadounidencs havien seguit la pista, des de feia un any almenys, del cap dirigent dels atemptats de l'11 de setembre, Mohamed Atta, i de 3 dels 19 terroristes que participaren en la desviació dels avions. A més, el document sospita de que existia una relació entre els membres d'aquesta cèl·lula i els d'Al-Qaeda que van dur a terme l'atemptat contra el World Trade Center al 1993. El document *Able Danger* contradiu així la versió oficial de la Casa Blanca segons la qual les autoritats no coneixien a Atta i als tres terroristes amb anterioritat als atemptats de l'11-S. Per més informació sobre aquest assumpte vegis: www.wikipedia.org

9 Thomas Kean va ser governador republicà de l'Estat de New Jersey des de 1982 a 1990 i va dirigir la Comissió Nacional d'Investigació sobre els atemptats de l'11 de Setembre. Les conclusions d'aquesta comissió estan disponibles en l'Informe 9/11: www.9-11commission.gov, en el que se subratlla la vulnerabilitat d'Estats Units, la dèbil protecció de les seves fronteres i els errors dels serveis d'espionatge estadounidencs (CIA, FBI, etc). En ell s'hi proposa una reforma del sistema de seguretat del país i de les seves relacions amb el món àrab. Font: www.wikipedia.org. Vegi's també les crítiques pertinents relatives a l'informe mencionat; en particular: el fet de que la comissió no tingués en compte el document *Able Danger*, els conflictes d'interessos entre els seus membres, la falta de col·laboració per part de la Casa

RF: Està decepcionat per l'escassa mobilització de la gent a les manifestacions que han tingut lloc en motiu del tercer any de la invasió estadounidense a Iraq?

MC: Estic decepcionat però no sorprès. El moviment contra la guerra sempre s'ha basat en el principi de les grans manifestacions al carrer, el que és important però no suficient. El sentiment contra la guerra no desarma a un projecte militar. S'haurien de crear xarxes i moviments de base contra la guerra que es despleguessin a les ciutats, a les parròquies, a les universitats. Seria necessari, en primer lloc, que existís una xarxa de comitès locals que, conseqüentment, s'unissin per anar junts a les grans manifestacions. Aquestes xarxes tindrien força per posar en qüestió la legitimitat dels polítics. Informarien als ciutadans i es dirigiria als mitjans de comunicació. Però, què passa a l'actualitat? Les persones que formen el comitè contra la guerra a Montreal són estupendes i no és la meva intenció criticar el que no és necessari criticar. Però aquestes persones no tenen mitjans, manquen d'oficines, no tenen el recolzament dels sindicats i de les principals ONG. I algunes d'aquestes han adoptat una actitud lleugerament a favor de la guerra, ho conec perquè he parlat en contra de les guerres de Iugoslàvia i d'Afganistan, quasi m'han posat en la seva llista negra. Deien que la d'Afganistan era una guerra justa, ja que s'anava allí per a buscar als terroristes. Van dir el mateix en relació a Iugoslàvia: que era una guerra justa perquè s'anava a protegir a una minoria ètnica. Existeix molta confusió. Alguns moviments, com *Alternative*, recolzen la ocupació militar canadenca a Haití. Són moviments que es van fer invisibles quan es van produir les grans mobilitzacions que s'oposaven a les operacions militars a Iugoslàvia i Iraq. Ens hem de començar a preocupar-nos. Per què les organitzacions de la societat civil han estat tan comeses en la seva manera d'actuar? A més, amb freqüència s'han comportat de forma absolutament contradictòria. També crec que tot allò relatiu a l'actitud davant l'11 de Setembre és un element clau que es manté allí. El que habitualment passa és que a les reunions dels moviments contra la guerra, amb freqüència s'afirma que s'està en contra del govern de Bush, al que consideren criminal... però al mateix temps, s'està a favor de la guerra contra els terroristes. En última instància, aquest tipus de plantejament serveix als interessos de les intervencions militars.